

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 17 февруари 2017 г.
(OR. en)

6356/17

EDUC 51
JEUN 22
SOC 96
EMPL 66

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	17 февруари 2017 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	5741/17 5741/17 EDUC 25 JEUN 12 SOC 54 EMPL 40
Относно:	Заклучения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно приобщаване в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички — Заклучения на Съвета (17 февруари 2017 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно приобщаване в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички, приети от Съвета на 3 518-ото му заседание на 17 февруари 2017 г.

Заклучения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно приобщаване в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

КАТО ПРИПОМНЯТ политическия контекст на този въпрос, изложен в приложението, и по-специално Цел за устойчиво развитие (ЦУР) № 4 на ООН¹, Съвместния доклад „Образование и обучение 2020“ относно образованието и обучението² и Декларацията от Париж относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация³;

КАТО ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ съобщението на Комисията относно подобряване и модернизиране на образованието⁴;

КАТО СЪЗНАВАТ, че:

- Европейският съюз се гради на общи ценности и общи принципи на правото, предвидени в членове 1—3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), който бележи нов етап в процеса на изграждане на все по-тесен съюз между народите на Европа;
- Политиката на образование има първостепенна роля за насърчаване на приобщаването и зачитането на многообразието в Европейския съюз (ЕС);

¹ ЮНЕСКО (2015 г.), Рамка за действие „Образование 2030: Към приобщаващо и равноправно качествено образование и учене през целия живот за всички“, стр. 2.

² Съвместен доклад „Образование и обучение 2020“ относно образованието и обучението от ноември 2015 г. (14440/1/15 REV 1).

³ Декларация относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация, Париж, 17 март 2015 г.

⁴ Док. 15418/16.

- Приобщаващото образование е насочено към всички учащи се и отговаря на различните им потребности в областта на формалното, неформалното и самостоятелното учене с цел насърчаване на участието на всички във висококачествено образование;
- Многообразието на европейските общества предоставя възможности, но поставя и предизвикателства пред системите за образование и обучение, тъй като изисква поставяне на по-голям акцент върху насърчаването на приобщаването и популяризирането на общите ценности с цел улесняване на съвместното съществуване на различни културни идентичности в една мирна и демократична Европа;
- Многообразието в Европа ще продължи да се увеличава в бъдеще и че съществува реална необходимост от борба с всички форми на нетолерантност и социално изключване, които засягат както европейските граждани, така и мигрантите, по-специално новопристигналите;
- Насърчаването на единство в многообразието в политиките в областта на образованието и обучението, наред с другото в контекста на 60-ата годишнина от Договорите от Рим (1957 г.), има ключово значение за изграждането на приобщаващо общество;

ПОДЧЕРТАВАТ

- необходимостта образованието и обучението да способстват за това приобщаването в условията на многообразие да доведе до висококачествено образование за всички, като същевременно всички учащи се придобият социални, граждански и межкултурни компетентности, за да утвърждават, укрепват и насърчават демократичните ценности на ЕС, основните права, социалното приобщаване и недискриминацията, както и активното гражданско участие;
- че гарантирането на приобщаващо висококачествено образование следва да се разглежда в перспектива, обхващаща целия живот и всички аспекти на образованието. То следва да бъде налично и достъпно за всички учащи се от всички възрасти, включително за тези, които са изправени пред предизвикателства, например хората със специални нужди или с увреждания, тези, които произхождат от семейства в неравносвойно социално-икономическо положение или с мигрантски произход, от географски изостанали райони или раздирани от военни конфликти зони, независимо от техния пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация;

ПРИЗНАВАТ, ЧЕ

- както е посочено в Цел за устойчиво развитие (ЦУР) № 4 на ООН относно осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички, висококачественото образование и обучение следва да гарантират, че всички учащи се придобиват компетентностите (знания, умения и нагласи), необходими за насърчаване на устойчивото развитие, включително, наред с другото, чрез преподаване на знания за устойчиво развитие и устойчив начин на живот, правата на човека, равенство между половете, насърчаване на култура на мир и ненасилие, глобално гражданство и оценяване на културното многообразие и приноса на културата за устойчиво развитие;
- висококачественото образование и обучение за всички, основани на приобщаване, равенство, справедливост, подходящи компетентности и ценности, допринася също за стимулиране на пригодността за заетост, предприемачеството, иновативното мислене, цифровите умения и компетентности и цялостното развитие на учащия се за активно гражданско участие;
- равенството и справедливостта са различни понятия и че образователните системи трябва да се отдалечат от традиционния манталитет на уравниловка. Равните възможности за всички са от съществено значение, но не са достатъчни: необходимо е да се търси „справедливост“ в целите, съдържанието, методите на преподаване и формите на обучение, предлагани от системите за образование и обучение, с цел постигане на висококачествено образование за всички;

ИЗТЪКВАТ, ЧЕ

- системите за образование и обучение следва да отговарят на различните нужди, способности и капацитет на всички учащи се и да предлагат възможности за обучение за всички в рамките на формалното, неформалното и самостоятелното учене;
- е необходима по-голяма подкрепа за учителите, педагозите и другите членове на преподавателския състав, за да работят успешно в рамките на системите за обучение, които позволяват гъвкави модели на обучение и които отговарят на различните потребности, способности и капацитет на учащите се. По целесъобразност тези модели на обучение трябва да бъдат специално изготвени и да бъдат основани на подход „отдолу нагоре“ и на сътрудничество;

- образованието и обучението не могат да се разглеждат изолирано от социалните, политическите, историческите, екологичните и икономическите аспекти. Основната роля на политиката в областта на образованието и обучението следва да бъде допълнена и подкрепена от други политически сфери на основата на сътрудничество с цел постигане на висококачествено образование за всички;

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНИТЕ УСЛОВИЯ,

1. да обмислят подход, ангажиращ участието на цялото училище, който насърчава ангажираността както на цялата училищна общност⁵, така и на по-широк кръг от заинтересовани страни⁶, заедно с широката общественост, за да се решават въпроси, по отношение на които училищата не притежават и не могат да притежават необходимия опит. Това ще спомогне за постигането на приобщаващо и равноправно качествено образование за всички;
2. да насърчават изграждането на училищна култура и дух, които са демократични и приобщаващи и които ценят многообразието, насърчават медийната и информационната грамотност за критична и осъзната оценка на информацията и повишават осведомеността за рисковете от манипулация и пропаганда, осигуряват пространство за диалог и дискусия по спорни въпроси, както и стимулираща и подкрепяща среда, която дава възможност на всички учащи се да реализират пълния си потенциал;
3. да насърчават разработването и приемането на мерки, които да дадат възможност за ранно идентифициране и предотвратяване на социално изключване, тормоз, преждевременно напускане на училище и ранни признаци на радикализация, която може да доведе до свързан с насилие екстремизъм;
4. да поощряват предоставянето на възможности за всички учащи се да следват гъвкави модели, включително за развитие на професионалните умения и квалификации, които съчетават формални програми, вътрешнофирмени обучения, цифрово и дистанционно обучение, валидиране на неформално и самостоятелно обучение, въз основа на силни партньорства между институции за професионално обучение, предприятия, социални партньори и други заинтересовани страни;

⁵ Директори на училища, преподаватели и други служители, учащи се, родители и семейства.

⁶ Например социални служби, служби за младежта, социални работници, психолози, медицински сестри, логопеди, специалисти в областта на професионалната ориентация, местни органи, НПО, предприятия, профсъюзи, доброволци.

5. да насърчават висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст като важна ранна мярка, включително мерки за подпомагане на деца със специални нужди, като при целесъобразност се вземат под внимание ключовите принципи на рамката за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст⁷. Данните сочат, че висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст се открояват като мярка на политиката, която може да намали неравенствата в рамките на ученето през целия живот;
6. да поощряват подходи, които оказват подкрепа на учащите се в процеса на образование и обучение, в т.ч. чрез събиране на обратна информация от учащите се относно опита им в ученето, заедно с разпоредби за приобщаване и справедливост, които имат за цел да компенсират различните изходни позиции, т.е. разпоредби, които отиват отвъд равните възможности, за да се осигури приобщаване в условията на многообразие и напредък към постигане на справедливост;
7. да насърчават осведомеността за образованието по цифрови технологии в програмите за образование и обучение, за да се повиши качеството, справедливостта и приобщаването, като си дават сметка, че за успешната реализация е необходим комбиниран подход, включващ адекватно съдържание, инфраструктура⁸, подкрепа⁹ и култура¹⁰;
8. когато е необходимо, да разработят различни образователни модели, водещи до сертифициране и насърчаване на гъвкави модели за обучение. Това ще подпомогне всички видове учащи се, като им осигури възможност да получат признати квалификации, за да намерят смислена заетост и да постигнат личностно развитие;
9. да подпомагат учителите, педагозите и другите членове на преподавателския състав да повишават мотивираността и компетентностите им, включително например тяхната емоционална интелигентност, както и социалните им умения, с цел да се справят успешно с многообразието, чрез програми за първоначална подготовка на учителите и за непрекъснато професионално развитие, които включват цифрово образование, практически инструменти, оказване на постоянна подкрепа и насоки, като същевременно се поощрява по-голямото многообразие на преподавателския потенциал;

⁷ Предложение за ключови принципи на рамката за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст, доклад на работната група по въпросите на образованието и грижите в ранна детска възраст под егидата на Европейската комисия, октомври 2014 г.

⁸ Оборудване (ширококолов достъп, 4G, подкрепа на субсидирани технологии и на практиката „Донеси своето собствено устройство“), софтуерна инфраструктура, по-специално портали и регистри на ресурси, и мрежи.

⁹ Систематични стимули и обучение, за да се даде възможност на обучаващите да експериментират с цифрови педагогически методи, включително тези в областта на груповото учене, извличане и разпространение на най-добри практики както на равнище обучаващи, така и на равнище национални политики.

¹⁰ Образователната концепция и образователните политики и стратегии е необходимо да преминат от насърчаване на технологиите към насърчаване на отворена и свързана култура, подкрепена от технологиите.

10. да насърчават сътрудничеството и иновативните подходи между институциите за образование и обучение, местните общности, местните и регионалните администрации, родителите, по-широкия семеен кръг, практикуващите специалисти в сферата на младежта, доброволците, социалните партньори, работодателите и гражданското общество с цел укрепване на приобщаването, засилване на чувството на принадлежност и положителна идентичност, като по този начин се допринася за предотвратяването на радикализацията, водеща до свързан с насилие екстремизъм¹¹, и се гарантира, че учебното съдържание, методи и средства са на съвременен равнище и са пригодени към местните условия;
11. да насърчават по-тесното сътрудничество и иновативните подходи между образованието и други свързани с него области като култура, въпроси на младежта, спорт, заетост, социално подпомагане, сигурност и други насоки на работа в областта на социалното приобщаване; и при необходимост да съдействат за взаимното укрепване между социалните, културните, младежките, икономическите и образователните политики, което да способства за приобщаването в условията на многообразие;¹²
12. да насърчават различни форми на оценяване, за да се отчитат различните форми на учене;
13. да обмислят използването на учебни програми и педагогически подходи, които съответстват на социалните, културните и другите особености на учащите се;
14. да подпомагат институциите за висше образование в усилията им за увеличаване на дела на участващите и завършилите висше образование сред слабо представените групи и да насърчават участието на преподавателския състав и студентите в дейности, свързани с активна гражданска ангажираност;
15. да стимулират интеграцията на гражданите на трети държави, включително новопристигналите бенефициери на международна закрила, в образователната система, включително чрез чуждоезиково обучение;

¹¹ Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно предотвратяването на радикализацията, водеща до свързан с насилие екстремизъм, док. 14276/16, стр. 6.

¹² Декларация относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация, Париж, 17 март 2015 г., стр. 5.

ПРИЗОВАВА КОМИСИЯТА

1. да продължи да работи за обмена на добри практики и иновативни подходи, свързани с начините за постигане на приобщаващо и равноправно висококачествено образование за всички, чрез работните групи по стратегическата рамка „Образование и обучение 2020“, и по-специално Работната група относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация, и чрез изготвяне на онлайн сборник с добри практики;
2. да насърчава адекватни и ефективни инвестиции за постигане на приобщаващо и равноправно висококачествено образование за всички, например по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове;
3. да подпомага партньорските консултации, свързани с аспекта „приобщаване в условията на многообразие“ в образователната сфера, чрез обединяване на работещи в една област специалисти от националните администрации с цел да бъдат предоставени външни консултации на всяка държава, поискала съдействие, и да се създадат възможности за обмен на опит и знания между партньори. Би могло да се проучат възможностите за по-нататъшно активизиране на партньорските консултации, включително чрез краткосрочни посещения с учебна цел между администрациите в областта на образованието.
4. да задълбочава взаимното учене по въпросите на приобщаването в условията на многообразие, по-специално чрез програмите за мобилност и професионално развитие на учители по линия на Еразъм+, както и да доразвива „електронното побратимяване“ (eTwinning), портала за училищно образование (School Education Gateway) и Европейския инструментариум за училищата;
5. да се опира на работата на Агенцията на ЕС за основните права при насърчаването на взаимното уважение, недискриминацията, основните свободи и солидарността навсякъде в ЕС;
6. въз основа на работата на Европейската агенция за развитие на образованието за хора със специални нужди, да предоставя основани на обективни факти сведения и насоки за изграждането на приобщаващо образование;
7. да организира дейности за повишаване на осведомеността, като например конференция, посветена на приобщаването в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички, като отчете други подобни инициативи, подети от други международни организации;
8. да вземе предвид настоящите заключения при подготовката и осъществяването на действия в областта на приобщаващото и качествено образование.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРИЛОЖЕНИЕТО

- Заключение на Съвета относно стратегическа рамка за европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) (12 май 2009 г.).
- Заключение на Съвета относно образованието на деца с мигрантски произход (26 ноември 2009 г.)
- Заключение на Съвета относно образованието за устойчиво развитие (18 и 19 ноември 2010 г.)
- Заключение на Съвета относно социалното измерение на образованието и обучението (11 май 2010 г.)
- Заключение на Съвета относно пригодността за заетост сред дипломираните лица, завършили различни степени на образование и обучение (10 и 11 май 2012 г.)
- Заключение на Съвета относно социалното измерение на висшето образование (16 май 2013 г.)
- Заключение на Съвета относно ефикасното ръководство в образованието (25—26 ноември 2013 г.)
- Декларация относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация, Париж, 17 март 2015 г.
- Заключение на Съвета относно ролята на образованието в ранна детска възраст и на началното образование за стимулиране на творчеството, иновациите и компетентностите в областта на цифровите технологии (18 и 19 май 2015 г.)
- ЮНЕСКО (2015 г.), Рамка за действие „Образование 2030: Към приобщаващо и равноправно качествено образование и учене през целия живот за всички“.

- Съвместен доклад за 2015 г. на Съвета и на Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) — Нови приоритети на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението (23 и 24 ноември 2015 г.)
 - Заключение на Съвета относно намаляване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на успеваемостта в училище (23—24 ноември 2015 г.)
 - Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаването на социално-икономическото развитие и приобщаване в ЕС чрез образование: приносът на образованието и обучението към европейския семестър за 2016 г. (24 февруари 2016 г.)
 - Заключение на Съвета относно развиването на медийна грамотност и критично мислене чрез образование и обучение (30 и 31 май 2016 г.)
 - Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „План за действие относно интеграцията на граждани на трети държави“ (7 юни 2016 г.)
 - Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно предотвратяването на радикализацията, водеща до свързан с насилие екстремизъм (21 и 22 ноември 2016 г.).
 - Обзор на образованието и обучението, 2016 г. (ноември 2016 г.)
 - Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Подобряване и модернизиране на образованието“ (декември 2016 г.)
-